

เรื่อง ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง ส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายประชัย เลี้ยวไพรัตน์ กับพวก) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๙๐/๒๗ วรรคสอง และมาตรา ๙๐/๖๐ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง หรือไม่

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

บรรษัทการเงินระหว่างประเทศ เป็นโจทก์ฟ้อง นายประชัย เลี้ยวไพรัตน์ ที่ ๑ บริษัท เลี้ยวไพรัตน์วิสาหกิจ จำกัด ที่ ๒ เป็นจำเลยต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง ในฐานผิดสัญญาค้ำประกัน สรุปได้ว่า บริษัทอุตสาหกรรมปิโตรเคมีกัลไทย จำกัด (มหาชน) ลูกหนี้ ได้ทำสัญญากู้เงินไปจากโจทก์ เพื่อนำไปลงทุนในโครงการก่อสร้างโรงงานเกี่ยวกับการผลิตปิโตรเคมีภัณฑ์ และผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น ๔๖๐,๐๐๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐ โดยจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ได้ทำสัญญาค้ำประกันตกลงเข้าร่วมกันและแทนกันค้ำประกันการชำระหนี้เงินกู้ของลูกหนี้ดังกล่าว ต่อมาศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่งให้ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ และมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนแล้ว ซึ่งลูกหนี้ได้ทยอยชำระหนี้บางส่วนให้แก่โจทก์ จนกระทั่งลูกหนี้ได้มีจดหมายขอเลื่อนการชำระหนี้ที่ค้างชำระออกไปอย่างไม่มีกำหนด แต่โจทก์ไม่ตกลงด้วย และทวงถามให้ จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ในฐานะผู้ค้ำประกัน ให้ชำระหนี้ แต่จำเลยทั้งสองเพิกเฉย โจทก์จึงฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้

จำเลยทั้งสองยื่นคำให้การต่อสู้ และปฏิเสธฟ้องโจทก์ และยื่นคำร้องโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ มาตรา ๙๐/๒๗ วรรคสอง และมาตรา ๙๐/๖๐ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง

๒. ประเด็นเบื้องต้น

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องในเบื้องต้นแล้ว เห็นว่า ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง จะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ผู้ร้องโต้แย้งว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บังคับแก่คดี และศาลได้ส่งความเห็นเช่นนั้น ให้ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย กรณีจึงเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจรับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาวินิจฉัยได้

๓. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ประเด็นตามคำร้องที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๙๐/๒๗ วรรคสอง และมาตรา ๙๐/๖๐ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ บัญญัติถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ที่มีอยู่ในตัวของบุคคลทุกคน ซึ่งรัฐธรรมนูญได้ให้ความคุ้มครอง รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙

วรรคหนึ่ง บัญญัติหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพไว้ว่า การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ แต่มีข้อยกเว้นให้มีการจำกัดสิทธิและเสรีภาพได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้ และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติหลักความเสมอภาคไว้ว่า บุคคลมีความเสมอกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่รับรองสิทธิของบุคคลในทรัพย์สิน การจำกัดสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ สำหรับพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ มาตรา ๙๐/๒๗ วรรคสอง และมาตรา ๙๐/๖๐ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับสิทธิและความรับผิดชอบของลูกหนี้ร่วม บุคคลซึ่งเป็นหุ้นส่วนกับลูกหนี้หรือรับผิดชอบร่วมกับลูกหนี้ ผู้ค้ำประกัน หรืออยู่ในลักษณะอย่างผู้ค้ำประกันของลูกหนี้ แต่กรณีตามคำร้องนี้หมายถึงผู้ค้ำประกันเท่านั้น เมื่อพิจารณามาตรา ๙๐/๒๗ วรรคสอง ที่บัญญัติให้สิทธิผู้ค้ำประกัน อาจยื่นคำขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการสำหรับจำนวนที่ตนอาจใช้สิทธิไล่เบี้ยในเวลาภายหลังหน้าได้ เว้นแต่เจ้าหนี้ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้ว และมาตรา ๙๐/๖๐ วรรคสอง ที่บัญญัติให้คำสั่งศาลซึ่งเห็นชอบด้วยแผนไม่มีผลเปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบของผู้ค้ำประกันในหนี้ที่มีอยู่ก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนแล้ว เห็นว่า เป็นบทบัญญัติที่รับรองสิทธิของเจ้าหนี้ที่มีต่อลูกหนี้และผู้ค้ำประกัน และสิทธิของผู้ค้ำประกันที่มีต่อลูกหนี้ ที่มีอยู่ก่อนแล้วตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กล่าวคือ ผู้ค้ำประกันผูกพันต่อเจ้าหนี้เพื่อชำระหนี้ในเมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้และเมื่อลูกหนี้ผิดนัด เจ้าหนี้ชอบที่จะเรียกให้ผู้ค้ำประกันชำระหนี้ได้ สำหรับผู้ค้ำประกัน นอกจากข้อต่อสู้ซึ่งผู้ค้ำประกันมีต่อเจ้าหนี้แล้ว ผู้ค้ำประกันยังอาจยกข้อต่อสู้ทั้งหลายซึ่งลูกหนี้มีต่อเจ้าหนี้ขึ้นต่อสู้ได้ด้วย และเมื่อผู้ค้ำประกันได้ชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้แทนลูกหนี้แล้ว ย่อมมีสิทธิที่จะไล่เบี้ยเอาจากลูกหนี้ เพื่อต้นเงินกับดอกเบี้ย และเพื่อการที่ต้องสูญหายและเสียหายไปอย่างไร ๆ เพราะการค้ำประกันนั้น

พระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๙๐/๒๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้สิทธิเจ้าหนี้อาจขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการได้ ถ้ามูลแห่งหนี้ได้เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ แม้ว่าหนี้้นั้นยังไม่ถึงกำหนดชำระหรือมีเงื่อนไขก็ตาม และมาตรา ๙๐/๒๗ วรรคสอง ให้สิทธิผู้ค้ำประกันอาจยื่นคำขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการสำหรับจำนวนที่ตนอาจใช้สิทธิไล่เบี้ยในภายหลังหน้าได้ การยื่นคำขอรับชำระหนี้ กฎหมายกำหนดให้ดำเนินการภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันโฆษณาคำสั่งตั้งผู้ทำแผน ตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว แม้ศาลจะมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้แล้วก็ตาม แต่ผู้ค้ำประกันก็ยังคงต้องรับผิดชอบต่อเจ้าหนี้ตามสัญญาค้ำประกัน ผู้ค้ำประกันได้รับความคุ้มครองสิทธิ โดยกำหนดให้มีสิทธิยื่นคำขอรับชำระหนี้สำหรับจำนวนที่ตนอาจถูกเจ้าหนี้ฟ้อง และได้ชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้แทนลูกหนี้ตามสัญญาค้ำประกันในภายหลังหน้าได้ แต่กฎหมายให้สิทธิเจ้าหนี้ในการยื่นคำขอรับชำระหนี้เป็นสำคัญ เพราะสิทธิไล่เบี้ยของผู้ค้ำประกันจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้ค้ำประกันได้ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้แทนลูกหนี้แล้วเท่านั้น ดังนั้น เมื่อเจ้าหนี้ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้ว กฎหมายจึงห้ามมิให้ผู้ค้ำประกันใช้สิทธิขอรับชำระหนี้อื่นจะเป็นการกระทบกระเทือนสิทธิของเจ้าหนี้ บทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวได้ให้ความคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินของเจ้าหนี้และผู้ค้ำประกันโดยเสมอกัน ไม่เป็นการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล และมีได้ทำให้ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลลดน้อยลงแต่อย่างไร พระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๙๐/๒๗ วรรคสอง จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง

พระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๙๐/๖๐ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติที่เป็นผลมาจากการจัดทำแผนฟื้นฟูกิจการ ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญในการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ โดยผู้ทำแผน จะเข้ามาวิเคราะห์สภาพการณ์ ปัญหาของกิจการ และเสนอแนวทางแก้ไขปัญหานั้น โดยจัดทำเป็นแผนฟื้นฟูกิจการ แผนฟื้นฟูกิจการ เมื่อได้รับการยอมรับจากที่ประชุมเจ้าหนี้และศาลมีคำสั่งเห็นชอบแล้ว จึงจะนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหากิจการที่กำลังตกต่ำให้ฟื้นคืนสภาพเดิม การที่มาตรา ๙๐/๖๐ วรรคสอง บัญญัติให้คำสั่งศาลซึ่งเห็นชอบด้วยแผน ไม่มีผลเปลี่ยนแปลงความรับผิดของผู้ค้าประกันในหนี้ที่มีอยู่ก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน เพราะการจัดทำแผนฟื้นฟูกิจการเป็นเรื่องเฉพาะตัวของลูกหนี้ เพื่อแก้ปัญหาการมีหนี้สินส่วนตัว และกิจการประสบปัญหาทางการเงิน การบริหารแผนฟื้นฟูกิจการยังไม่แน่นอนว่าจะสำเร็จหรือไม่ หากไม่สำเร็จและศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด เจ้าหนี้ต้องดำเนินการตามกระบวนการว่าด้วยล้มละลายต่อไป เจ้าหนี้จึงอาจได้รับชำระหนี้ไม่เต็มจำนวน หรือแม้แต่ตามที่ตกลงไว้ในแผนฟื้นฟูกิจการ ดังนั้น ผู้ค้าประกันจึงยังไม่หลุดพ้นความรับผิด เพราะในขณะที่ทำสัญญาค้ำประกัน ผู้ค้าประกันผูกพันตนต่อเจ้าหนี้เพื่อชำระหนี้ในเมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ นั้น บทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวได้ให้ความคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลโดยเสมอกัน ไม่เป็นการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล และได้ทำให้ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ของบุคคลผู้เกี่ยวข้องในคดีลดน้อยลงแต่อย่างใด พระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๙๐/๖๐ วรรคสอง จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง

๔. ผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๙๐/๒๗ วรรคสอง และมาตรา ๙๐/๖๐ วรรคสอง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง

องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นายกระมล ทองธรรมชาติ นายจิระ บุญพจนสุนทร นายจุมพล ณ สงขลา นายนพดล เสงเจริญ นายปรีชา เฉลิมวิชัย นายผืน จันทรปาน นายมงคล สระฐาน นายมานิต วิทยาเต็ม นายสุธี สุทธิสมบูรณ์ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวโซ นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ นางเสาวนีย์ อัครโรจน์ นายอภัย จันทนจุลกะ และนายอุระ หวังอ้อมกลาง

หมายเหตุ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๒๒ ตอนที่ ๑๒๑ ก วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๔๘

ย่อโดย นายกมล โสทธิโกคา
กลุ่มงานคดี ๔